

Lublin, dnia 28 października 2018 r.

Prof. dr hab. Katarzyna Dudka
Katedra Postępowania Karnego
UMCS w Lublinie

OPINIA

**o dorobku naukowym, organizacyjnym i dydaktycznym
dra hab. Macieja Rogalskiego, prof. nadzw. z Uczelni Łazarskiego,
kandydata do nadania tytułu naukowego profesora**

I.

Postanowieniem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dnia 4 września 2018 r. (Nr BCK – I – K – 7573/18) zostałam powołana w charakterze recenzenta do sporządzenia opinii na temat całościowego dorobku Kandydata do uzyskania tytułu profesora – dra hab. Macieja Rogalskiego z Uczelni Łazarskiego w Warszawie.

Zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2018 r. poz.1668), tytuł naukowy może być nadany osobie, która uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego i jednocześnie:

- a) posiada wybitne osiągnięcia naukowe krajowe lub zagraniczne,
- b) uczestniczyła w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbyła staże naukowe w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub prowadziła badania naukowe lub prace rozwojowe w uczelniach lub instytucjach naukowych, w tym zagranicznych

Analiza dorobku dra hab. M. Rogalskiego będzie przeprowadzona w oparciu o przedstawione powyżej kryteria ustawowe oddzielnie dla każdego z nich.

II. Ocena dorobku naukowego Kandydata do tytułu naukowego

Dr hab. Maciej Rogalski uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk prawnych na mocy uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie z dnia 2 listopada 2006 r.

Kandydata grantu przyznanego przez Narodowe Centrum Nauki na projekt dotyczący problematyki gromadzenia i udostępniania danych telekomunikacyjnych. Pokłosiem tych badań była praca zbiorowa: P. Brzeziński, B. Opaliński, M. Rogalski, pt. Gromadzenie i udostępnianie danych telekomunikacyjnych, Warszawa 2016, s. 225. Kandydat w ramach tej publikacji opracował rozdział VI, poświęcony Obowiązującym w Polsce przepisom w zakresie gromadzenia i udostępniania danych telekomunikacyjnych, (s. 109-176), rozdział VII na temat Praktycznych problemów stosowania przepisów w zakresie gromadzenia i udostępniania danych telekomunikacyjnych, (s. 177-210) oraz rozdział VIII zatytułowany: Model zbierania i udostępniania danych telekomunikacyjnych, (s. 211-222). W tej publikacji został zaprezentowany nowy, autorski model gromadzenia i udostępniania danych telekomunikacyjnych, który spełnia wymagania konstytucyjne oraz jest zgodny z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Kwestii tej poświęcona była także publikacja pokonferencyjna: B. Opaliński, M. Rogalski red., Kontrola korespondencji. Zagadnienia wybrane, Warszawa 2018, (ss. 106).

Zwieńczeniem badań na temat wolności komunikowania była monografia, pt. Kontrola korespondencji, Warszawa 2016, (ss. 376) - pierwsze od 1998 r., całościowe opracowanie zagadnień tajemnicy korespondencji w prawie karnym. Zawarta w niej egzegeza rozwiązań karnoprocesowych została dodatkowo wzbogacona o rozważania na gruncie prawa wykroczeń, prawa karnoskarbowego, podatkowego i cywilnego. Oprócz analizy przepisów Kodeksu postępowania karnego Kandydat prześledził także uregulowania innych ustaw przewidujących kontrolę korespondencji i podsłuch, np. ustawę o Policji, o ABW). W opracowaniu wyjaśniona została definicja korespondencji, co było absolutnie niezbędne dla wyznaczenia zakresu przedmiotowego czynności kontroli korespondencji, a to tym bardziej, że pojęcie korespondencji ewoluowało w związku z postępem technologicznym i obecnie jest ono ujmowane bardzo szeroko. Wyjaśnione zostały także pojęcia związane z tajemnicą korespondencji (takie jak tajemnica komunikowania się, tajemnica telekomunikacyjna) oraz ich wzajemnymi relacjami. Autor nie ogranicza się wyłącznie do analizy prawa polskiego, lecz także obszernie odnosi się do prawa unijnego i międzynarodowego, analizując przepisy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, Karty Praw Podstawowych UE, dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności, a także dyrektywy 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz

Wojskowego, Straży Granicznej i Żandarmerii Wojskowej. Autor podjął się zadania weryfikacji istniejących rozwiązań z punktu widzenia konstytucyjnego wzorca kontroli korespondencji i stosowania podsłuchu ukształtowanego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Z zadania tego wywiązał się wzorowo. Tak samo należy ocenić omówione bardzo wnikliwie zagadnienia dotyczące realizacji obowiązku wydania korespondencji, przesyłek i wykazu połączeń przez podmioty do tego zobowiązane, w tym określenie rodzaju spraw w przypadku których możliwe jest żądanie od podmiotu zobowiązanego wydania korespondencji. Zagadnienia te zostały przeanalizowane zarówno w ujęciu dogmatycznym, jak i w praktyce znanej dobrze Kandydatowi z racji wieloletniej pracy w podmiotach realizujących działalność telekomunikacyjną. Problematykę procesową uzupełnia analiza odpowiedzialności karnej za naruszenie tajemnicy korespondencji i inne przestępstwa przeciwko ochronie informacji. We wnioskach końcowych zawarte zostały cenne postulaty *de lege ferenda* i uwagi *de lege lata*, które podbudowane są dokonaną uprzednio wszechstronną analizą rozwiązań prawnych. Autor postuluje wypracowanie rozwiązań w zakresie kontroli korespondencji, które pozwolą na stworzenie spójnego systemu kontroli korespondencji, zgodnego z wymaganiami konstytucyjnymi. Skonstruowany w ten sposób model kontroli korespondencji powinien z jednej strony realizować wymagania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, a z drugiej strony w sposób najmniej inwazyjny wkraczać w wolność i tajemnicę komunikowania się. Oceniana monografia stanowi dzieło kompletne, dojrzałe, dotyczące zagadnień ważnych zarówno z punktu widzenia dogmatycznego jak i w praktyce. Stanowi ona cenny głos w dyskusji nad problematyką kontroli korespondencji i podsłuchu w prawie polskim.

Ważnym nurtem twórczości dra hab. M. Rogalskiego jest kwestia zakresu uprawnień służb mundurowych, zwłaszcza kontroli operacyjnej. Pokłosiem tych zainteresowań są opracowania zbiorowe: 1. B. Opaliński, M. Rogalski, P. Szustakiewicz, „Ustawa o Policji. Komentarz”, Warszawa 2015, (ss. 403). (Autorstwo Kandydata obejmuje części poświęcone: przepisom ogólnym (s. 1-8), uprawnieniom Policji (s. 61-193), obowiązkom i prawom policjanta (s. 251-286) oraz przepisom końcowym i przejściowym (s. 397-400)); 2. B. Opaliński, M. Rogalski, P. Szustakiewicz, „Ustawa o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Komentarz”, Warszawa 2017, (ss. 405). (Kandydat jest autorem postanowień ogólnych (s. 4-33), uprawnień funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (s. 62-180) oraz przepisów karnych (s. 381-387)); 3. B. Opaliński, M. Rogalski, P. Szustakiewicz, „Służby specjalne w systemie administracyjnym Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa 2016, s. 182 (Kandydat opracował

prawa karnego materialnego i procesowego, prawa administracyjnego oraz prawa telekomunikacyjnego, a także prawa unijnego widoczną we wszystkich Jego publikacjach.

Ponadto w obszarze zagadnień polskiego prawa karnego procesowego Kandydat zajmował się problematyką naczelných zasad procesu karnego, w szczególności zasadą legalizmu, problematyką dowodową w aspekcie dowodu nielegalnego, instytucjami konsensualnymi oraz ochroną danych osobowych. Opublikował 5 artykułów i jedną glosę poświęcone tym zagadnieniom. Przygotował także dwa podrozdziały w tomie IV Systemu Prawa Karnego Procesowego (M. Rogalski [w:] M. Jeż-Ludwichowska, A. Lach red., System Prawa Karnego Procesowego. Dopuszczalność procesu karnego, t. IV, Warszawa 2015, ss. 593-686) poświęcone res iudicata oraz lis pendens, a także rozdział 7 w tomie X Systemu Prawa Karnego Procesowego (M. Rogalski [w:] R.A. Stefański red., System Prawa Karnego Procesowego. Postępowanie przygotowawcze, t. X, Warszawa 2016, s. 1050-1135). Rozdział ten jest poświęcony nadzorowi prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym.

Blisko tego nurtu pozostaje zainteresowanie Kandydata postępowaniem w sprawach o wykroczenia, czego efektem jest ceniony na rynku wydawniczym, napisany pod Jego redakcją, wspólnie z A. Kiełtyką, J. Paśkiewicz i A. Ważnym: Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz, Warszawa 2009, ss. 533). Dr hab. M. Rogalski jest Autorem części komentarza dotyczących: zasad ogólnych (ss. 19-77), stron, obrońców i pełnomocników (103-186), środków przymusu (ss. 222-255), postępowań szczególnych (s. 332-375), postępowania po uprawomocnieniu się orzeczenia (ss. 424-430).

Bardzo liczne są opracowania Kandydata z zakresu prawa telekomunikacyjnego, co wynika nie tylko, o czym wspomniałam wyżej, z wykonywania zawodu radcy prawnego i świadczeniem usług prawnych na rzecz przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a także z zainteresowania zagadnieniami podsłuchu i kontroli korespondencji. Badania w zakresie prawa telekomunikacyjnego mają więc charakter komplementarny w stosunku do badań na gruncie prawa karnego materialnego i procesowego. Dopiero spojrzenie na regulacje wszystkich tych dziedzin prawa pozwala na kompletne spojrzenie na instytucję kontroli komunikowania się. W tym wielka zasługa dra hab. M. Rogalskiego, który jest absolutnym liderem i autorytetem jeśli chodzi o znajomość prawa telekomunikacyjnego.

Wśród publikacji poświęconych prawu telekomunikacyjnemu należy wymienić napisany z K. Kawałkiem, pod redakcją Kandydata, komentarz do prawa telekomunikacyjnego (K. Kawałek, M. Rogalski red., Prawo telekomunikacyjne. Komentarz, Warszawa 2010, ss. 1174). Warto podkreślić ogrom pracy Kandydata, który jest Autorem 2/3 opracowania liczącego 1174 strony. Są to części dotyczące: postanowień ogólnych,

Bardzo istotnym kierunkiem zainteresowań naukowych Kandydata jest kwestia związków pomiędzy odpowiedzialnością karną a odpowiedzialnością administracyjną. Do tej pory w zasadzie tylko D. Szumiło-Kulczycka zajmowała się kompleksowo tą problematyką, tymczasem kłopoty organów władzy publicznej przy dokonywaniu wykładni przepisów karnoadministracyjnych wskazują, że opracowania na ten temat są niezwykle potrzebne. Publikacje naukowe dra hab. M. Rogalskiego bardzo udanie tę lukę wypełniają. Jest On autorem monografii zatytułowanej „Odpowiedzialność karna a odpowiedzialność administracyjna w prawie telekomunikacyjnym, pocztowym i konkurencji”, (Warszawa 2015, ss. 132) w której zbadał między innymi, czy i w jakim zakresie w obowiązuje zakaz *ne bis in idem* pomiędzy tymi dwoma rodzajami odpowiedzialności, zwłaszcza, czy w przypadku wydania prawomocnego wyroku karnego za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe w sprawie o wykroczeniu lub w przypadku wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie dyscyplinarnej. Problematyce odpowiedzialności karnej i administracyjnej, sankcji w postaci kar pieniężnych i postępowania w sprawie ich nałożenia poświęconych zostało 5 artykułów naukowych, tj.: „Kary pieniężne w ustawie Prawo telekomunikacyjne” [w:] „Prace dedykowane Profesorowi Antoniemu Pieniążkowi”, Rzeszowskie Studia Prawnicze 2011, nr 1, ss. 552-566; „Przepis karne i kary pieniężne za naruszenie przepisów prawa telekomunikacyjnego” [w:] „Rynek usług telekomunikacyjnych” red. H. Babis, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2011, ss. 319-343; „Odpowiedzialność karna a odpowiedzialność administracyjna, *Ius Novum* 2014, numer specjalny”, ss. 66-80; „Postępowanie przed Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej w sprawie nałożenia kar pieniężnych” „Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy prawno-administracyjne”, red. J. Sługocki, t. I, Wrocław 2014, ss. 293-306; „Aksjologia administracyjnych kar pieniężnych” [w:] J. Zimmermann red., „Aksjologia prawa administracyjnego”, Warszawa 2017, s. 1195-2005. W tym nurcie należy także odnotować 4 recenzje monografii naukowych oraz 2 sprawozdania z konferencji naukowych i materiały na 3 konferencje naukowe w postaci prezentacji dostępnych dla uczestników konferencji.

Dodatkowo w dorobku piśmienniczym Kandydata znajdują się wartościowe opracowania dydaktyczne, do których zalicza się: współautorstwo dwóch wydań podręcznika do części ogólnej i szczególnej procesu karnego, przy czym wydanie II było poszerzoną i zaktualizowaną wersją wydania I. W podręczniku do części ogólnej dr hab. M. Rogalski był współredaktorem naukowym i autorem rozdziałów (pierwsze wydanie: G. Artymiak, M. Kleinowska, Cz. P. Kłak, M. Rogalski, Z. Sobolewski, P. K. Sowiński red. G. Artymiak, M. Rogalski, Z. Sobolewski, *Proces karny. Część ogólna*, Warszawa 2007, s. 310). W ramach

3. rozprawy doktorskiej mgr Izabeli Pączek, „Konsensualizm w polskim procesie karnym”, Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego, uchwała w sprawie nadania stopnia doktora, z 13 czerwca 2018 r.

Ponadto Kandydat pełni funkcję promotora jednego otwartego przewodu doktorskiego mgra Pawła Jabłonowskiego, „Postępowanie przygotowawcze w postępowaniu karnym skarbowym”, Wydział Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego, wszczęcie przewodu doktorskiego, 18 stycznia 2017 r.

Jak widać sprawowana opieka naukowa nie ogranicza się wyłącznie do jednej dziedziny prawa, bowiem poza postępowaniem karnym obejmuje również prawo telekomunikacyjne.

Dr hab. M. Rogalski dwukrotnie był recenzentem w przewodach habilitacyjnych (dr Marleny Wach z UW r oraz dr Anny Błachnio-Parzych z INP PAN), zaś ośmiokrotnie pełnił funkcję recenzenta postępowaniu o nadanie stopnia doktora: na Uczelni Łazarskiego (2), UMCS (1), UŁ (1), UŚ (1), UMK (1), WSPiA RzSW (2).

Nie sposób nie wspomnieć, że dr hab. M. Rogalski jest w macierzystej Uczelni cenionym i uznanym dydaktykiem, prowadząc ze studentami różnego rodzaju zajęcia dydaktyczne, w tym wykłady i seminaria. Za swoje osiągnięcia dydaktyczne otrzymał Brązowy Krzyż Zasługi oraz Medal Srebrny za Długoletnią Służbę.

Podsumowując ocenę dorobku naukowego dra hab. M. Rogalskiego, z całym przekonaniem stwierdzam, że dorobek ten jest wybitny i stanowi istotny wkład do rozwoju nauki polskiego postępowania karnego, prawa administracyjnego i prawa telekomunikacyjnego, a ponadto dowodzi wysokich umiejętności Kandydata w prowadzeniu badań naukowych istotnych zarówno dla dogmatyki, jak i praktyki stosowania prawa. Cechuje go różnorodność, wnikliwość rozważań i wielopłaszczyznowość, wysoki poziom naukowy argumentacji prawniczych, przemyślane wnioski, dzięki czemu ma on swoje stałe miejsce w nauce polskiego procesu karnego i prawa administracyjnego (prawa telekomunikacyjnego). Uzasadnia to zaś nadanie dr hab. M. Rogalskiemu tytułu profesora nauk prawnych.

III. Ocena doświadczenia w kierowaniu zespołami badawczymi realizującymi projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbyte staże naukowe w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych lub prowadzenie prac naukowych w takich instytucjach

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego Kandydat uzyskał stypendia naukowe w ramach programu Erasmus Plus:

1. na Uniwersytecie Pavol Jazef Safarik w Koszycach, Słowacja, październik 2017 r.,
2. na Uniersitat de Castila-La Mancha w Toledo, Hiszpania, październik 2018 r.

W ramach obu tych wyjazdów przeprowadził cykl wykładów dla studentów tamtejszych Uniwersytetów.

Oceniając dorobek Kandydata w tej sferze, należy stwierdzić, że z naddatkiem spełnia on kryteria dla osób ubiegających się o nadanie tytułu profesora i daje podstawę do nadania dr. hab. M. Rogalskiemu tytułu profesora nauk prawnych.

IV. Konkluzja

Po wnikliwym przeanalizowaniu dorobku naukowego, dorobku badawczego oraz osiągnięć w zakresie opieki naukowej stwierdzam, że wszystkie te kryteria zostały przez Kandydata spełnione znacznie powyżej wymagań wynikających z ustawy. Dorobek ten można określić mianem wybitnego, w pełni zasługującego na uznanie. Spełnienie omawianych kryteriów świadczy o dopełnieniu przed dra hab. Macieja Rogalskiego wymogów stawianych kandydatom do tytułu naukowego profesora, wskazanych w art. 227 ust 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz.1668), z tego powodu, z całym przekonaniem popieram wnioski o nadanie dr. hab. M. Rogalskiemu tytułu profesora nauk prawnych i wnoszę o nadanie tej sprawie dalszego biegu.

